

PROCEDUREVERORDENING NADEELCOMPENSATIE GEMEENTE BUNNIK

De raad van de gemeente Bunnik;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 3 mei 2022;
gelet op de artikelen 108 en 149 van de Gemeentewet, titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht
en afdeling 15.1 van de Omgevingswet;
besluit vast te stellen de:

Procedureverordening nadeelcompensatie gemeente Bunnik

Artikel 1. Toepassingsbereik

Deze verordening heeft betrekking op aanvragen om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, waarvan de aanvrager stelt dat die wordt veroorzaakt door een bestuursorgaan van de gemeente.

Artikel 2. Heffen recht

1. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding wordt een recht van geheven van € 500,-.
2. Het bedrag van de toegewezen schadevergoeding wordt vermeerderd met het geheven recht als bedoeld in het eerste lid van dit artikel.

Artikel 3. Aanvraag

1. De aanvrager van schadevergoeding maakt gebruik van het door het bestuursorgaan vastgesteld formulier voor aanvragen nadeelcompensatie.
2. In aanvulling op artikel 4:127 van de Algemene wet bestuursrecht bevat een aanvraag mede:
 - a. Een aanduiding van de schadeveroorzakende gebeurtenis
 - b. Een opgave van de aard van de geleden of te lijden schade, het bedrag van de schade en de specificatie daarvan.
 - c. als het schade betreft wegens winst- of inkomstenderving: jaarrekeningen over het jaar waarin schade is geleden en voor zover van toepassing de drie daaraan voorafgaande jaren en de aanslagen vennootschapsbelasting of inkomstenbelasting
 - d. als het schade betreft wegens gederfde huurinkomsten: een afschrift van de huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst en een eigendomsakte.

Artikel 4. Advisering

1. Het bestuursorgaan wint advies in bij een adviescommissie of een adviseur, voor zover dat naar zijn oordeel noodzakelijk is om op de aanvraag om schadevergoeding te kunnen beslissen.
2. Advies als bedoeld in het eerste lid, wordt in ieder geval niet ingewonnen als:
 - a. de aanvraag naar het oordeel van het bestuursorgaan kennelijk ongegrond is, omdat zich kennelijk een weigeringsgrond voordoet als bedoeld in artikel 4:126, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
 - b. de schade kennelijk niet kan worden toegerekend aan een door het bestuursorgaan genomen besluit of verrichte handeling;
 - c. de aanvraag naar het oordeel van het bestuursorgaan voldoende gelijkenis vertoont met andere aanvragen waarvoor al advies is uitgebracht; of
 - d. de schadevergoeding kennelijk minder bedraagt dan € 500,-.
3. Het bestuursorgaan wijst een adviseur aan die aantoonbaar over voldoende deskundigheid beschikt om over een aanvraag om nadeelcompensatie te adviseren.
4. Onder een adviseur wordt mede verstaan een ter zake kundig adviesbureau.
5. Onder aanwijzing wordt mede verstaan een opdrachtverlening van het bestuursorgaan aan een adviseur om op een of meerdere aanvragen om nadeelcompensatie te adviseren.

Artikel 5 Adviescommissie

1. Het bestuursorgaan kan een adviescommissie voor de besluitvorming op aanvragen om nadeelcompensatie instellen.
2. Een adviescommissie bestaat uit een of meer door het bestuursorgaan benoemde deskundigen en een onafhankelijke voorzitter.
3. De taken en werkwijze van de adviescommissie worden bij het instellingsbesluit als bedoeld in het eerste lid van dit artikel bepaald.

Artikel 5. Procedure bij advies

1. Ingeval advies wordt ingewonnen stelt het bestuursorgaan de aanvrager en belanghebbenden daarvan op de hoogte.
2. Ingeval advies wordt ingewonnen draagt de adviseur, c.q. de adviescommissie zorg voor het houden van een hoorzitting met het bestuursorgaan en de belanghebbenden bij het besluit op de aanvraag om nadeelcompensatie, voordat het concept advies als bedoeld in het vierde lid van dit artikel wordt uitgebracht.
3. Onder belanghebbenden worden naast de aanvrager om nadeelcompensatie voor zover van toepassing in elk geval verstaan:
 - a. degene die de activiteit verricht en met wie een overeenkomst als bedoeld in artikel 13.3c, eerste lid, van de Omgevingswet (schadevergoedingsovereenkomst) is gesloten;
 - b. de aanvrager van een besluit als bedoeld in artikel 13.3d van de Omgevingswet of degene die de toegestane activiteit verricht, indien sprake is van een schadeveroorzakend besluit naar aanleiding van een aanvraag, zoals geregeld in artikel 13.3d van de Omgevingswet.
4. De adviseur, c.q. de adviescommissie zendt binnen acht weken na dagtekening van de opdracht een concept advies aan het bestuursorgaan, de aanvrager en overige belanghebbenden.
5. Het bestuursorgaan, de aanvrager en de overige belanghebbenden kunnen binnen vier weken na de datum van toezending van het concept advies hun zienswijze indienen bij de adviseur, c.q. de adviescommissie.
6. De adviseur, c.q. de adviescommissie brengt binnen zestien weken na dagtekening van de opdracht het definitieve advies, waarin de zienswijzen zijn betrokken, uit.

Artikel 6. Uitbetaling

Bij geheel of gedeeltelijke toewijzing van een aanvraag om schadevergoeding, wordt de toegewezen schadevergoeding uiterlijk betaald bij het onherroepelijk worden van het besluit op de aanvraag.

Artikel 7. Slotbepalingen

1. De Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade, vastgesteld op 28 mei 2009, wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.
3. Op aanvragen om tegemoetkoming in planschade die zijn ingediend voor de inwerkingtreding van deze verordening blijven de bepalingen van de Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade van toepassing.
4. Deze verordening wordt aangehaald als: "Procedureverordening nadeelcompensatie gemeente Bunnik".

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [datum].

De voorzitter,

De griffier,

Toelichting

Algemeen

Nadeelcompensatieregeling Algemene wet bestuursrecht en Omgevingswet

Naar verwachting treedt, tegelijk met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, in 2023 de nadeelcompensatieregeling, titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), in werking. In die regeling worden bestaande regelingen voor nadeelcompensatie in verschillende wetten en buitenwettelijke regelingen samengevoegd en geharmoniseerd. Titel 4.5 van de Awb voorziet in een algemene regeling van de vergoeding (of tegemoetkoming) van schade door rechtmatig overheidshandelen. Daarbij kan worden gedacht aan verzoeken wegens winst- of inkomstenderving, gederfde huurinkomsten, of de lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of een onroerende zaak.

In de Omgevingswet (hierna: Ow) is een uitgebreide nadeelcompensatieregeling opgenomen die aansluit op de generieke regeling uit de Awb (hoofdstuk 15 van de Ow).

Normaal maatschappelijk risico

Vooropgesteld wordt dat de overheid niet verplicht is om iedere schade die zij in de rechtmatige uitoefening van haar publieke taken veroorzaakt, in zijn geheel te vergoeden. Dat overheidsingrijpen voor sommige burgers en ondernemingen nadelige gevolgen kan hebben, is namelijk onvermijdelijk. Tot op zekere hoogte moeten deze gevolgen dus worden geaccepteerd (normaal maatschappelijk risico (hierna: nmr)). Burgers die door rechtmatig overheidsoptreden schade lijden die uitgaat boven het nmr en in vergelijking tot anderen onevenredig zwaar worden getroffen, kunnen desgevraagd schadevergoeding ontvangen (artikel 4:126 van de Awb). De hoogte daarvan moet in zo'n geval redelijk zijn. De schadevergoeding dekt dus niet vanzelfsprekend de volledige schade. Een deel van de schade zal altijd voor eigen rekening blijven.

Procedureverordening

De gemeente heeft ervoor gekozen om de procedurele aspecten van nadeelcompensatie vast te leggen in een verordening. Zo heeft de inschakeling van een adviseur de basis die de Awb verlangt en beheerst afdeling 3.3 van de Awb de adviesrelatie tussen het bestuursorgaan en de adviseur.

Daarnaast is het heffen van een recht voor de aanvraag om aansprakelijkstelling in deze verordening vastgelegd, waarmee die heffing niet als legesheffing wordt beschouwd (zie de toelichting bij artikel 2).

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder toegelicht.

Artikel 1. Toepassingsbereik

Deze verordening heeft betrekking op aanvragen om schadevergoeding vanwege rechtmatige overheidsdaad. Het gaat om nadeelcompensatie als bedoeld in titel 4.5 van de Awb en afdeling 15.1 van de Ow. Het kan voorkomen dat schade door meerdere overheden wordt veroorzaakt, bijvoorbeeld zowel de gemeente als het waterschap. In deze bepaling wordt verduidelijkt dat de aanvrager in dat geval het loket kiest van het bestuursorgaan (... 'de aanvrager stelt...'). Hierop bestaat een uitzondering. Dat betreft de situatie waarbij de aanvraag om schadevergoeding betrekking heeft op een besluit ter uitvoering van een projectbesluit. Op die situatie is de regeling van artikel 15.8 van de Ow van toepassing. Daarin is geregeld dat het bestuursorgaan dat het projectbesluit heeft vastgesteld het bestuursorgaan is dat de schadevergoeding toekent.

Artikel 2. Heffen recht

Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding wordt een recht geheven. De figuur van de heffing is in artikel 4:128 van de Awb geïntroduceerd om te voorkomen dat er al te lichtvaardig wordt overgegaan tot indiening van een aanvraag om schadevergoeding. Als het recht niet wordt voldaan, wordt de aanvraag op grond van artikel 4:5 van de Awb buiten behandeling gesteld. Bij toewijzen van de aanvraag wordt het toe te kennen bedrag verhoogd met het geheven recht (artikel 4:129, aanhef en onder c, van de Awb). Het heffen van een recht moet bij wettelijk voorschrift geschieden (zie artikel 4:128, eerste lid, van de Awb). De gemeente acht het niet wenselijk om het heffen van dit recht op te nemen in de legesverordening, maar in deze procedureverordening nadeelcompensatie. In artikel 229 van de Gemeentewet wordt gesproken over het heffen van rechten. Daarbij worden 'door het gemeentebestuur verstrekte diensten' genoemd. Bij het heffen van het recht voor een aanvraag om nadeelcompensatie gaat het echter niet om een dienst, maar om gemeentelijke aansprakelijkheid. Er is namelijk geen sprake van een belastingheffing, maar van een financiële drempel om lichtvaardige aanvragen om schadevergoeding tegen te gaan.

Artikel 4. Advisering

Advies wordt alleen ingewonnen als dat noodzakelijk is. In het tweede lid wordt aangegeven wanneer dat niet zo wordt geacht te zijn.

Ook al is het uitgangspunt dat het bestuursorgaan in principe zonder extern advies op een aanvraag om nadeelcompensatie kan besluiten, toch is het bij een kleine gemeente als deze al gauw gewenst om een externe adviseur in te schakelen. Daarnaast geldt dat het juist bij dit soort besluiten gewenst is om een extern advies in te winnen om zo een onafhankelijk deskundigheidsoordeel aan het besluit ten grondslag te leggen. Dat komt ten goede aan de kwaliteit en validiteit van het besluit.

Artikel 5. Adviescommissie

Het instellen van een adviescommissie is niet voorgeschreven. Het is aan het bestuursorgaan om af te wegen of een adviescommissie wordt ingesteld. In dat geval moet worden voldaan aan de vereisten van de Awb, zoals het hebben van een onafhankelijk voorzitter. Omdat in deze verordening het instellen van een adviescommissie niet wordt voorgeschreven, zijn ook de taken en werkwijze van de commissie niet in deze verordening vastgelegd. Dit gebeurt dan, krachtens deze verordening, bij het instellingsbesluit van het bestuursorgaan.

Artikel 5. Procedure

De procedure en bijbehorende beslistermijnen voor het tot stand komen van het besluit op de aanvraag om schadevergoeding zijn uitputtend geregeld in de Awb. Aanvullend hierop is vastgelegd dat het bestuursorgaan de aanvrager en belanghebbenden informeert als advies wordt ingewonnen. De opdracht aan de adviseur(s) kan ook worden ingetrokken. In dat geval worden de aanvrager en belanghebbenden daar ook over geïnformeerd.

Op de voorbereiding van het besluit op een aanvraag om schadevergoeding zijn de bepalingen over de voorbereiding van besluiten in hoofdstuk 4 van de Awb van toepassing. Dat betekent onder andere dat de artikelen 4:7 en 4:8 van de Awb van toepassing kunnen zijn op grond waarvan de aanvrager en eventuele belanghebbenden in de gelegenheid moeten worden gesteld om voorafgaand aan de beslissing op de aanvraag een zienswijze naar voren te brengen. In dit artikel is dit zodanig geborgd dat deze al worden gehoord voor het uitbrengen van een concept advies. Zo kan de adviseur hun inbreng op de hoorzitting betrekken bij het concept advies. Vervolgens bestaat de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen naar aanleiding van het concept advies. Het advies moet zowel de zienswijzen als de overwegingen daaromtrent vermelden.

Artikel 7. Intrekking oude regeling

De Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade valt volledig binnen het bereik van deze verordening. Daarom kan de Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade worden ingetrokken.

Voor aanvragen om vergoeding van planschade die zijn ingediend voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is overgangsrecht nodig omdat de Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade is gebaseerd op wettelijke regimes die komen te vervallen bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het is dus van belang om deze aanvragen naar de tijdens de indiening van de aanvragen geldende regimes te beoordelen.